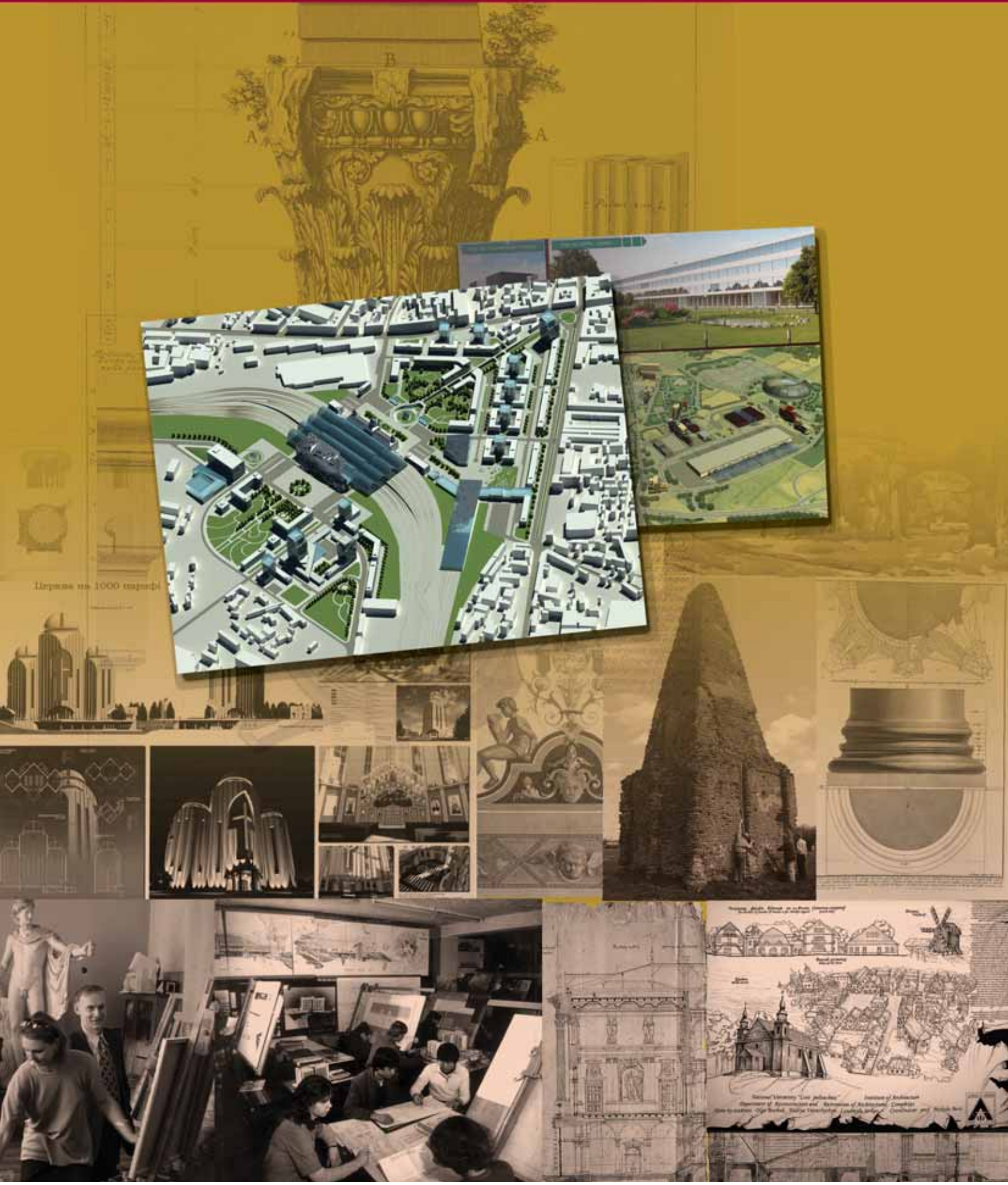

ІНСТИТУТ АРХІТЕКТУРИ

Церква на 1000 парків

University of Architecture and Construction of Ukraine
Department of Architecture and Construction of Buildings
Institute of Architecture
1730

Інститут архітектури

Архітектурна спеціальність у Львові — найстаріша в Україні, її було відкрито у 1730 р. при Львівському університеті. Коли у 1844 р. у місті за прикладом Відня була створена Технічна академія, то архітектуру перевели у її структуру. У 1877 р. факультет розмістився у новому, щойно збудованому корпусі, який був споруджений за проектом випускника Віденської технічної академії, уродженця Галичини Юліана Захарієвича. У цьому, головному корпусі Львівської політехніки, факультет знаходиться і сьогодні. Реорганізований у 2001 р. в Інститут архітектури, який очолює доктор архітектури, професор, академік Української академії архітектури і Саксонської академії мистецтв Богдан Черкес.

У різний час в архітектурній школі Львівської політехніки працювали такі видатні вчені та педагоги, як Юліан Захарієвич, Іван Левинський, Едгар Ковач, Тадеуш Обмінський, Вітольд Мінкевич, Іван Багенський, Роман Липка, Павло Мар'єв.

Викладачі кафедр підвищують кваліфікацію у провідних науково-дослідних та проектних організаціях м. Львова, а також за кордоном, зокрема в Австрії, Італії, Німеччині, Польщі, Росії, США і Китаї. За результатами наукової діяльності в останній час було видано 15 монографій, опубліковано 1023 статті і виголошено 708 доповідей на міжнародних, загальноукраїнських і університетських конференціях. Протягом 2003–2008 рр. в інституті виконано 87 госпдоговорів.

Міжнародні зв'язки інституту мають широку географію і зосереджені на участі у міжнародних конференціях, наукових стажуваннях викладачів та спільних творчих працях викладачів та студентів з вузами інших країн, в тому числі Європи, Америки, Азії і Північної Африки. Особливо активно розвивається співпраця із факультетом архітектури і просторового планування Віденського технічного університету. Угода про цю співпрацю діє з 1995 р. За цією угодою проведено у Відні в листопаді 2005 року ювілейну українсько-австрійську конференцію і виставку «Зв'язки Відня з Україною», присвячену 10-літтю співпраці Віденського технічного університету і НУ «Львівська політехніка».

Замовлення на випускників інститут отримує від таких підприємств: «Метробуд», «Діпромост», «Київпроект», «Бударх» і «Білас-Дизайн» (Київ), «Аркона» (Чернівці), «Закарпатагропроект» (Ужгород), «Містопроект», «Укрзахідпроектреставрація», «Гражда», «Арніка» (Львів) та багатьох інших, зокрема і зарубіжних фірм.

Тематику науково-дослідних робіт інституту можна розділити за такими напрямками:

1. Типологія архітектури і архітектурного середовища; культурологія архітектури і дизайну.

2. Розроблення житлової політики в Україні і Львові.

3. Методика побудови простору і організація життєдіяльності в архітектурних і містобудівних системах.

4. Архітектурна спадщина, її історія, збереження, реставрація та реконструкція будівель і містобудівних ансамблів.

5. Розвиток і реконструкція територіальних систем і населених місць Західного регіону України.

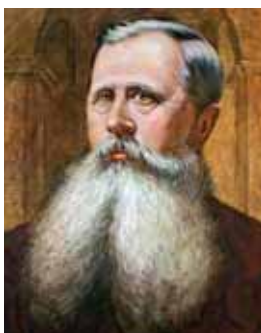
6. Вивчення дизайну довкілля, мистецької спадщини України та розвитку творчого мислення архітектора, дизайнера і реставратора.

Кафедра дизайну та основ архітектури

Кафедра здійснює базову проектну, художню й історико-теоретичну підготовку на всіх спеціальностях та спеціалізаціях Інституту архітектури за напрямками «Архітектура», «Дизайн», «Реставрація творів мистецтва» і готує фахівців у галузі дизайну — бакалавр, спеціаліст та магістр за спеціальностями «Графічний дизайн» та «Інтер'єр та обладнання».

Викладання художніх та історичних дисциплін для архітекторів здійснюється з моменту відкриття архітектурної спеціальності у Львові, тобто з 1730 р. Початки історії кафедри простежуються у створеній 1844 р. Царсько-королівській технічній академії. У 1872 р. було утворено кафедру рисунку і моделювання, яку очолював видатний митець італійського походження проф. Леонард Марконі.

За свою майже 150-річну історію кафедра зазнала немало реорганізаційних змін: у 1877 р. її перейменовано на кафедру рисунку, орнаментування та моделювання,

Ю. Захарієвич, професор архітектури, ректор у 1877–1878, 1881–1882 рр.

у 1899–1901 рр. — рисунку і давньохристиянської та середньовічної архітектури, а від 1913 р. — декоративного рисунку та декорування інтер'єрів. Після смерті проф. Л. Марконі її керівниками були видатні зодчі: проф. Теодор Тальовський (1901–1910), проф. Владислав Садловський (1911–1935) та відомий художник професор Владислав Лам (1935–1945).

До структури кафедри входили інші кафедри: історичної архітектури, яку очолювали Михайло Ковальчук (1889–1911), проф., д. габ. Ян Сас-Зубрицький (1912–1929) та проф., д. т. н. Мар'ян Осінський (1929–1944), а також кафедра історії архітектури та естетики (1910–1912), Історії польської архітектури (1934–1944, проф., д. т. н. Мар'ян Осінський), основ композиції (д. т. н. Адам М. Мсцівєвські, 1944–1945).

Велику роль у формуванні кафедри відіграв проф. Юліан Захарієвич, основоположник архітектурної школи Львівської політехніки, видатний архітектор, громадський діяч, для якого синтез архітектури та мистецтва завжди був пріоритетним завданням.

Протягом 1945–1970 рр., коли архітектурний факультет було ліквідовано, художні дисципліни та історію архітектури викладали на єдиній кафедрі архітектурного проектування, яка входила до інженерно-будівельного факультету Львівського політехнічного інституту.

У 1971 р. кафедру рисунку та живопису знову було виокремлено у складі відновленого архітектурного факультету. Її очолював видатний доц. Роман Липка. З 1987 р. незмінним керівником кафедри є д. арх., проф., академік Української академії архітектури і Саксонської академії мистецтв Богдан Черкес.

З 1990 р. розширено профіль роботи кафедри й відповідно перейменовано її на кафедру «Історії та художніх основ архітектури». Викладачі розпочали теоретичну підготовку архітекторів у галузі всесвітньої та національної історії архітектури та містобудування й історії мистецтва, а також архітектурної композиції та архітектурної графіки. У становленні теоретичних підвалин кафедри значну роль відіграли д. арх. проф. Б. С. Черкес, к. арх., проф. Г. П. Петришин, к. арх., доц. І. А. Дида, к. арх., доц. Т. М. Клименюк, к. арх., доц. Н. А. Консулова, к. філософ. н. О. І. Ремешило-Рибчинська та інші викладачі — В. І. Кузьмич, О. Й. Ляковський, Л. Є. Нагорний, М. М. Обідняк, І. Л. Щербаков.

Навчання архітекторів і дизайнерів проводила плеяда відомих львівських митців — С. Коропчак, П. Кравченко, Г. Кічула, Я. Шеремета, Б. Попович, С. Сабан, І. Хміляр, С. Голінчак, І. Гапон, В. Липовий, Ф. Василенко, К. Лесюк, Б. Скиба та ін.

У 1998 р. на кафедрі відкрито підготовку спеціалістів у галузі «Мистецтво» за напрямом «Дизайн». З 2003 р. перейменовано на кафедру дизайну та основ архітектури. У 2007 р. відкрито напрям «Реставрація творів мистецтва».

Колектив кафедри дизайну та основ архітектури

На сьогодні кафедра налічує 64 викладачі і з 2003 р. випустила 68 магістрів та 97 спеціалістів різних форм навчання.

Колектив кафедри має вагомий творчий доробок. Членами Національної спілки художників України стали Ф. Василенко, О. Винниченко, М. Турик, Я. Шеремета. Членами Спілки дизайнерів України — С. Мигаль (голова Львівського відділення спілки), Р. Квасниця, О. Лисенко, О. Мельник, С. Мільчевич, Я. Ракочий, В. Штець, І. Юрченко. Членами Національної спілки архітекторів — Б. Черкес, І. Дида, Т. Клименюк, В. Кузьмич, М. Обідняк (лауреат Державної премії СРСР у галузі архітектури), О. Ремешило-Рибчинська, І. Щербаков.

Напрям наукових досліджень кафедри дизайну та основ архітектури — «Дизайн у системі природи, суспільства і архітектури» — належить до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки України.

На кафедрі з 2000 р. працює наукова школа «Ідентичність в архітектурно-дизайнерських процесах», засновником і керівником якої є проф. Б. С. Черкес. Із-поміж представників цієї школи — кандидати архітектури Г. П. Петришин, І. А. Дида, Т. М. Клименюк, Х. С. Бойко, С. І. Топилко, О. П. Олешко, Р. Б. Франків, О. Б. Білінська, Т. С. Казанцева, Ю. В. Ідак, Х. С. Крамарчук, С. М. Лінда, Л. С. Грицюк, к. філософ. н. О. І. Ремешило-Рибчинська, к. мист. Р. Я. Галишич, І. А. Юрченко, Ю. О. Бірюльов, О. Я. Мельник та ін. Під науковим керівництвом Б. С. Черкеса та Г. П. Петришина за час існування школи було захищено 15 кандидатських дисертацій за спеціальністю «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури».

Вагомим результатом наукової роботи школи стала монографія проф. Б. С. Черкеса «Національна ідентичність в архітектурі міста» (2008), яка стала переможцем X Всеукраїнського рейтингу «Книжка року 2008». Крім того, результати наукових досліджень Б. С. Черкеса, Ю. О. Бірюльова, Г. П. Петришина, Т. М. Клименюк, Р. Б. Франківа опубліковано в колективних наукових працях.

Керівником теми «Дослідження історичної архітектурної і мистецької спадщини Західного регіону України» є відома в Європі дослідниця проф., к. арх. Г. П. Петришин. Під її керівництвом проводиться науковий аналіз

*Захист дипломної роботи
на кафедрі дизайну та основ архітектури*

архітектурного і дизайнерського середовища історичних міст, архітектурних і мистецьких пам'яток минулого, що збереглися в регіоні. Науковий доробок Г. П. Петришин дозволив створити новий напрям у галузі теорії архітектури — історичне містознавство. Виконано науково-дослідні проекти: «Німецькі колонії Галичини» (під патронатом філії Австрійського інституту Східної і Південно-східної Європи у Львові, 1996 р.) та «Книга міст Галичини» (під патронатом Австрійської академії наук, 1998 р.). За результатами розробки тематики Г. П. Петришин підготувала фундаментальну монографію на основі дослідження картографічних матеріалів Віденського військового архіву «Карта Ф. фон Міга (1778–1781) як джерело до містознавства Галичини» (2006).

Керівником теми «Дослідження еволюції дизайну в Західному регіоні України» є Р. Я. Галишич. На підставі комплексного дослідження визначається характеристика особливостей процесів розвитку дизайну в західно-українському регіоні, їх зв'язок із регіональним народним мистецтвом та загальними процесами формування європейського дизайну, перспективні напрями розвитку українського дизайну. Значний внесок в опрацювання тематики зробили професори М. Є. Станкевич, О. М. Голубець, О. І. Никорак. С. П. Мигаль опублікував монографію «Дизайн: Львівська школа. Альбом-каталог» (2004).

У темі «Дослідження екологічних основ архітектури і дизайну в Україні» (керівник — І. А. Дида) проводиться дослідження зв'язку української архітектури і дизайну з природним середовищем, науковий аналіз та обґрунтування теорії і практики діяльності у справі екологічного дизайну та екологічного проектування довкілля. За результатом багаторічної наукової роботи над тематикою вийшла друком наукова монографія «Екологічні основи традиційної української архітектури» (2009).

Викладачі кафедри опублікували низку навчальних посібників та підручників, рекомендованих та затверджених МОН України для спеціальності «Архітектура», які використовуються також іншими освітніми закладами України.

Активну участь у науково-пошукових роботах кафедри беруть студенти (керівник — Т. М. Клименюк), які представили свої творчі роботи на виставках Інституту архітектури до 120-річчя від дня народження архітектора, педагога, вченого Івана Баденського (Львів, 2004 р.), на II Міжнародному

історично-музичному фестивалі «Меч Луцького замку» (Луцьк, 2004 р.).

Професор О. М. Голубець виступив організатором низки культурно-мистецьких акцій у Львові. В. Р. Радомська реалізувала авторський проект у рамках конкурсу «Програма підтримки музейних працівників» — створення художньо-меморіального музею Модеста Сосенка (1875–1920) у с. Підберізці Львівської області. Цьому проекту передували літні студентські практики з реставрації стінопису (2006–2009).

Резонансною стала виставка творчих робіт студентів і викладачів Інституту архітектури у Львівській картинній галереї «Різдвяні зустрічі», яка є результатом співпраці із монастирем Св. Йосифа Обручника.

Відбуваються традиційні творчі звіти викладачів кафедри. Персональні виставки представили О. Винниченко, С. Мільчевич, Л. Триноженко, О. Челомбійко, Я. Шеремета, І. Юрченко. У міжнародних виставках взяли участь О. Винниченко, Я. Дідула, Р. Квасниця, Т. Клименюк, О. Лисенко, К. Лесюк, О. Ляковський, О. Мельник, І. Мосор, М. Турик, В. Штець, І. Юрченко. Вибрані праці художників зберігаються у музейних колекціях та приватних збірках багатьох країн світу.

Вагомим спільним здобутком кафедри стала виставка робіт викладачів у 2009 р., проведена у Львові у виставкових залах Порохової вежі. В ній взяли участь 28 художників: І. Бучковська, Ф. Василенко, О. Васків, О. Винниченко, О. Горіздра, Я. Дідула, І. Дутко, Р. Квасниця, Т. Клименюк, З. Климо, К. Лесюк, О. Лисенко, О. Ляковський, О. Мельник, О. Мере, С. Мільчевич, І. Мосор, В. Радомська, Я. Ракочий, О. Ремешило-Рибчинська, Ю. Сентимреї, Л. Триноженко, М. Турик, О. Челомбійко, Я. Шеремета, К. Штанько-Лесюк, В. Штець та І. Юрченко.

Кафедра підтримує тісні наукові та творчі зв'язки з вищими і науковими установами Європи й Америки. Міжнародні контакти розвиваються відповідно до цілої низки двосторонніх угод із факультетом архітектури і просторового планування Віденського технічного університету (Австрія), з Державним осередком досліджень пам'яток (Польща), з Вищою фаховою школою в м. Аусбург (Німеччина), з архітектурними факультетами Політехніки Свентокшиської та Білостоцької політехніки (Польща); наприкінці 2009 р. започатковано співпрацю з факультетом архітектури і дизайну Науково-технологічного університету Нью-Джерсі (США).

Літні школи для митців і архітекторів створюють можливість подальшого самовдосконалення у творчій атмосфері. Т. М. Клименюк сформувала групи студентів ІАРХ для участі у міжнародній літній архітектурній школі Університету св. Кирила і Мефодія (Македонія, 2001 р.), у літній архітектурній школі КАА в рамках міжнародно-мистецької співпраці «Німеччина — Білорусія — Україна» (Мінськ, 2004 р.) та літній архітектурній школі у рамках міжнародно-мистецької співпраці «Україна — Польща» (2009 р.).

У межах щорічних експедицій під керівництвом О. І. Ремешило-Рибчинської з 1996 р. ведуться дослідження архітектурно мистецької спадщини в с. Підгірці Львівської області (спільно з австрійськими та польськими науковцями та студентами), меморіальної пластики та пам'яток

модернізму у Львові та Польщі — Єльньо-Гурської Котліни, м. Хелмно над Віслою, с. Жуків на Любачівщині.

Працівники кафедри виконують низку досліджень за міжнародними науковими грантами: «Архітектурна та культурна спадщина як ресурс активізації розвитку міст у Західноукраїнському регіоні та Молдавії» (спільно з університетом м. Лунд, Швеція); «Снятин — Археологія пам'яті» (в межах програми MEMORIA «Добровольці для збереження європейської культурної спадщини», яку координують німецький фонд «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» та польський Фонд ім. Стефана Баторія).

У всіх наукових темах і проєктах широко залучений колектив викладачів і студентів кафедри дизайну та основ архітектури.

Кафедра архітектурного проєктування

Кафедра архітектурного проєктування є однією із найстаріших кафедр Львівської політехніки. Вона має тривалу історію свого розвитку. У 1877 р. кафедру «Архітектура 1» очолював Юліан Захарієвич — тодішній ректор Львівської політехніки. Кафедра вела курси загального проєктування, архітектурних форм, естетики та залізничного будівництва.

Сьогодні кафедра архітектурного проєктування є профілюючою в Інституті архітектури і готує архітекторів за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалаврів за напрямом «Архітектура» та спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Архітектура будівель і споруд» (спеціалізаціями «Архітектура житла» й «Архітектура інтер'єру»).

Наукові пріоритети досліджень кафедри визначаються актуальними проблемами, які ставлять перед архітекторами реалії сьогодення, й зосереджена за такими напрямками:

– архітектура житла (доц., к. арх. І. П. Гнесь, проф., доц., к. арх. І. О. Данчак, доц., к. арх. Ю. А. Рочняк, доц., к. арх. С. М. Лінда, ст. викл. В. Б. Якубовський, доц., к. арх. У. І. Іваночко, доц., к. арх. Ю. Я. Сабан, ст. викл. Л. І. Лучко, ст. викл. Р. А. Рудик, ас., к. арх. О. І. Морквяник, ас. І. Я. Бардецький);

– архітектура громадських будівель і споруд (доц., к. арх. С. М. Лінда, доц., к. арх. І. П. Данчак, доц., к. арх. Л. С. Грицюк, доц., к. п. н. О. О. Кайдановська, ас. О. М. Юрчишин);

– нормативно-правові основи проєктування будівель і споруд (доц., к. арх. І. П. Гнесь, доц., к. арх. У. І. Іваночко, доц., к. арх. І. О. Данчак, ас. О. М. Юрчишин).

Основною сферою наукових інтересів викладачів, здобувачів, аспірантів та студентів кафедри є дослідження у сфері архітектури житла, започатковані спершу д. арх., проф. В. Ю. Дурмановим, а згодом — к. арх., доц. І. П. Гнесем, які провадяться за такими темами:

1. Розробка пропозицій щодо впровадження принципово нових типів будинків, квартир і прийомів організації прибудинкового середовища, які забезпечують суттєве підвищення комфортності прожи-

вання, екологічність, покращення санітарно-гігієнічних параметрів без збільшення вартості будівництва.

2. Принципи формування енергоощадних та енергоавтономних об'єктів однородинних і багатоквартирних житлових будинків, громадських будівель, кварталів із мінімальним споживанням теплоенергетичних ресурсів і використанням альтернативних джерел енергії.

3. Дослідження впливів багатоквартирного багатопверхового житла на здоров'я мешканців і соціалізацію дітей.

4. Розробка регіональної програми комплексної та вибіркової реконструкції житлових кварталів і будинків перших серій індустріального типового домобудування (60–70-х років).

5. Дослідження впливів багатоквартирного багатопверхового житла на антисоціальну поведінку і криміногенну ситуацію в мікрорайонах.

6. Розробка пропозицій щодо вирішення проблем проживання неповносправних людей похилого віку в структурі сформованих житлових мікрорайонів 60–80-х років ХХ ст.

7. Дослідження потенційних можливостей підвищення експлуатаційних якостей і покращення технологічності крупнопанельного домобудування.

8. Розробка принципів формування екологічно орієнтованих житлових кварталів і поселень з урахуванням, зокрема, екологічних (енергоінформаційних) чинників, необхідності економії природних ресурсів.

9. Розробка пропозицій щодо мансардного будівництва як в об'ємі горіщ, так і в плані розбудови плоских кривель житлових будинків 60–90-х років, зокрема пентхаузів.

10. Альтернативні форми забезпечення житлом.

11. Розробка ефективних засобів боротьби з шумовим забрудненням житлового середовища.

12. Розробка пропозицій щодо вирішення проблеми паркування індивідуального автотранспорту в структурі сформованих житлових мікрорайонів 60–80-х років ХХ ст.

У сфері архітектури громадських будівель і споруд провадяться за такими темами:

Колектив кафедри архітектурного проєктування.
Сидять зліва направо: доцент Ю. А. Рочняк, доцент І. О. Данчак, старший викладач Л. І. Лучко, доцент С. М. Лінда, доцент Л. С. Грицюк, доцент У. І. Іваночко, старший лаборант Д. М. Кудін. Стоять зліва направо: старший викладач О. П. Ілляшенко, асистент А. Б. Марчило, доцент В. Б. Якубовський, завідувач кафедри доцент І. П. Гнесь, старший викладач Р. А. Рудик

– обґрунтування необхідності та розробка принципів формування об'єктів для підлітків і молоді в структурі житлових кварталів і мікрорайонів;

– розробка програми реконструкції і модернізації (при необхідності розширення та спеціалізації) дитячих дошкільних закладів і шкіл, збудованих в 50–70-х роках ХХ ст.

У сфері нормативно-правових основ проектування будівель і споруд:

– розробка пропозицій із коригування державних будівельних норм ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення»;

– розробка регіональної програми, проектних норм і рекомендацій для проектування доступного житла;

– розробка регіональної програми, проектних норм і рекомендацій для проектування соціального житла;

– розробка проектних норм і рекомендацій щодо проектування житла для бездомних;

– дослідження можливих сфер застосування, соціально-економічної ефективності, розробка проектних норм і рекомендацій щодо проектування орендного житла;

– розробка принципів ефективної житлової політики в Україні.

Під керівництвом доц. І. П. Гнеся захищено три кандидатські дисертації.

Авторськими колективами у складі І. О. Данчака, С. М. Лінди видано навчальний посібник «Пристаосування житлового середовища до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями» (з грифом МОН України), І. П. Гнеся, Р. А. Рудика, В. Б. Якубовського, І. В. Якубовського — навчальний посібник «Однородинний житловий будинок». За участю працівників кафедри (У. І. Іваночко, О. Ю. Криворучко) у співпраці з викладачами інших кафедр було видано 2 навчальні посібники з грифом МОН України. С. М. Ліндою підготовлено і здано до друку рукопис підручника «Основи проектування громадських споруд».

При кафедрі діє науково-проектна лабораторія НГОІ-106, яка має ліцензію на виконання проектних робіт.

Працюючи в умовах внутрішньої та міжнародної професійної конкуренції, кафедра архітектурного проектування Національного університету «Львівська політехніка» усвідомлює важливість збереження високого науково-педагогічного рівня Львівської архітектурної школи — однієї із найстаріших в Європі.

Кафедра дизайну архітектурного середовища

Ця наймолодша кафедра Інституту архітектури, незважаючи на відносно короткий термін свого функціонування, посідає одне з найпомітніших місць у науково-навчальному житті університету.

У 1999 р. професори Віктор Проскураков і Богдан Черкес почали працювати над створенням кафедри дизайну архітектурного середовища, а вже у 2000 р. цю ідею схвалив і підтримав ректор Львівської політехніки проф. Юрій Рудавський.

Остаточню кафедру дизайну архітектурного середовища було створено наказом ректора Національного університету «Львівська політехніка» 28 листопада 2003 року.

У 2004 р. кафедра дизайну архітектурного середовища відкрила перший набір студентів на спеціальність «Дизайн архітектурного середовища», а у червні 2006 р. — перший

Працівники кафедри дизайну архітектурного середовища: перший ряд: зав. каб. Я. Кравчук, доц. Б. Гой, проф. В. Проскураков, асист. Ю. Богданова, доц. Х. Ковальчук; другий ряд — доц. Ю. Джигіль, ст. викл. М. Ягольник, ст. викл. І. Пестрій, асист. Д. Ярема, доц. М. Яців, асист. І. Копиляк, ст. викл. В. Шуляр, ст. викл. Р. Кубай, лаборант В. Атаманюк

набір магістрів за спеціалізаціями «Дизайн архітектурного середовища» та «Дизайн інтер'єру».

Науковий напрям кафедри — вивчення генези та розробка практичних методів і рекомендацій щодо гуманізації, гармонізації, реновації, функціонального та художньо-естетичного опрацювання архітектурно-предметного середовища громадських, житлових та промислових будівель, споруд і просторів. Зокрема, до сфери наукових зацікавлень працівників кафедри входять: культурологія архітектури і дизайну, типологія архітектури й архітектурного середовища, методичні проблеми організації дизайну архітектурного середовища житлових і громадських будинків і комплексів.

У науковій роботі кафедри сповідується принцип, запроваджений в архітектурно-дизайнерській освіті ще у 1919 р. Вальтером Гропіусом у його вищій архітектурній школі «Баухауз», — невідривний зв'язок теоретичних та проектно-прикладних розробок із реальним будівництвом та виробництвом. За таким принципом на межі ХІХ–ХХ ст. вчив своїх студентів і професор Львівської політехніки Іван Левинський, який водночас був фундатором відомої на всю Галичину фабрики кераміки та архітектурних оздоб.

Саме тому у 2006 р. при кафедрі була створена науково-дослідна лабораторія НДЛ-110, яка функціонує як повноцінна творча архітектурна майстерня, де розробляються реальні проекти в межах наукових завдань кафедри.

Основне завдання працівників кафедри — підготовка спеціалістів такого ґатунку, який би не лише давав їм можливість легко адаптуватись у реальному проектуванні, а й відповідав кваліфікації справжніх творчих архітекторів-проектувальників, які володіли б повним спектром навиків — від художника до технолога та від матеріалознавця до світлотехніка і фізика, та архітекторів-дизайнерів, які могли б стати ідейними натхненниками й керівниками не лише проектного, а й технологічного процесу.

Виходячи з такого бачення завдання цієї професії, при формуванні викладацького колективу був обраний особливий підхід. Очолює кафедру Віктор Іванович Проскураков — доктор архітектури, професор, декан повної освіти Інституту архітектури НУ «Львівська політехніка», голова

Західного центру-філії Української академії архітектури. Сферою його наукових зацікавлень є архітектура театру, об'ємно-просторові рішення, функціонально-предметне наповнення, сценографія, культурологічні та національні особливості. Кістяк кафедри склали педагоги, які працювали в Інституті архітектури за спеціальністю «Дизайн архітектурного середовища» ще до створення кафедри дизайну архітектурного середовища, а саме: Р. Кубай, В. Шуляр, І. Пестрій, Ю. Богданова і Х. Ковальчук. Були також запрошені з інших кафедр і установ архітектори Ю. Джигіль, М. Яців, В. Думальський, програміст В. Анісімов, архітектори-практики Б. Гой та М. Ягольник, а також студенти, які закінчили або продовжують роботу над дисертаціями уже в межах наукової роботи кафедри: І. Воронкова (Черпінська), Д. Ярема, І. Копиляк, С. Іванов-Костецький.

За роки існування кафедра дизайну архітектурного середовища перетворилася на одного з лідерів розвитку та популяризації спеціальності архітектора-дизайнера в Україні.

Працівники кафедри беруть активну участь у розвитку цієї спеціальності в багатьох вузах України, зокрема у Київському національному авіаційному університеті, Полтавському національному технічному університеті ім. Ю. Кондратюка, Придніпровській державній архітектурно-будівельній академії, Одеській державній архітектурно-будівельній академії, Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, Львівському національному аграрному університеті, а також за кордоном, зокрема у Технічному університеті в Кельцах (Польща).

Кафедра дизайну архітектурного середовища є осередком Західного центру-філії Академії архітектури України (голова — В. І. Проскуряков), а також місцем функціонування секції Інституту архітектури ради молодих учених (голова — Б. Гой).

На кафедрі та в науково-дослідній лабораторії розробляються такі основні наукові теми, які пройшли державну реєстрацію:

- генеза та розвиток дизайну архітектурного середовища громадських, житлових та виробничих споруд (керівники — В. Проскуряков, Б. Гой);

- генеза та розвиток дизайну інтер'єру, обладнання, меблів (В. Проскуряков, М. Яців, Р. Кубай);

- генеза та розвиток дизайну архітектурного середовища ландшафту, благоустрою, малих архітектурних форм (В. Проскуряков, Ю. Богданова);

- розробка та дослідження функціонально-типологічних та архітектурно-просторових складових багатofункціональних житлово-громадських комплексів (Ю. Джигіль, А. Шуляр).

У межах цих наукових тематик на кафедрі було виконано низку науково-прикладних проектів:

*Захист дипломних робіт в інституті.
Виступ д. арх., проф. В. Проскуряка*

- гармонізація і реновація просторів, будівель, споруд навчальної зони (академістечка) НУ «Львівська політехніка» (з 2003 р.; авторський колектив: В. Проскуряков, Ю. Богданова, В. Красько, Г. Головко);

- реновація середовища спортивно-оздоровчого табору «Політехнік-1» НУ «Львівська політехніка» в м. Алушта (з 2004 р.; В. Проскуряков, М. Яців, В. Думальський, Ю. Богданова, Ю. Дубровський, Н. Ковальчук);

- проект готелю для спортсменів-паралімпійців спортивно-тренувального комплексу у с. Верхнє Турківського району Львівської області (2006–2007 рр.; В. Проскуряков, Ю. Джигіль, Б. Гой, Д. Ярема, В. Демцю, І. Процик);

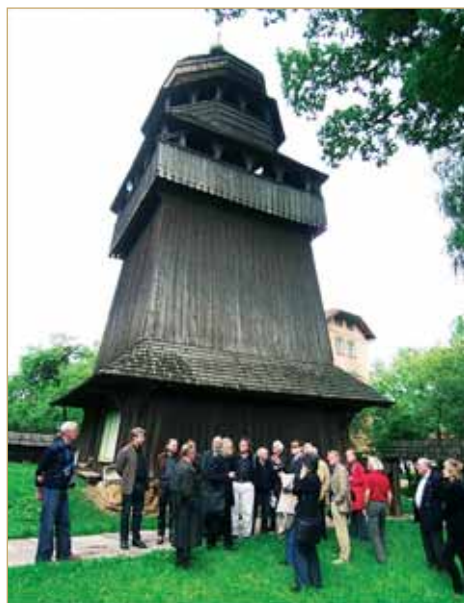
- проект реновації комплексу будівель ТзОВ «Кристал-Інвест Україна» по вул. Промисловій, 52-54 у Львові (2008–2009 рр.; В. Проскуряков, Б. Гой, Д. Ярема, І. Копиляк);

- проект спортивного комплексу НУ «Львівська політехніка» по вул. Сахарова у Львові (2008–2009 рр.; Ю. Джигіль, Х. Майк, В. Демцю).

Також кафедра дизайну архітектурного середовища бере активну участь в організації та проведенні наукових кон-

ференцій, проектних семінарів, конкурсів: Всеукраїнській конференції «Друга архітектурна бесіда — завдання освіти дизайну архітектурного середовища» (2004), Міжнародній конференції-семінарі «First Trans-Atlantic Ukrainian-American Seminar on Theatre ARTS» (2009), літній школі-семінарі «Львівська юдаїка: Західна Україна як місце взаємовпливу національних культур» (Львів-Москва, 2006), проектних семінарів «Портополіс» (Одеса, 2003–2008), «Центр Європи знаходиться на сході: Урбаністичне проектування у Львові» (Львів, 2009), «Дороги через Дрезден: Урбаністичне проектування у Дрездені» (Дрезден, 2009) та ін.

Педагоги і студенти кафедри за професійну, наукову, педагогічну діяльність відзначені різноманітними нагородами: В. Проскуряков отримав почесний дипломом ІХ Форуму

Міжнародна конференція «Архітектура міста: збереження і розвиток». Учасники знайомляться з дерев'яною архітектурою Дрогобича

видавців у Львові (2002) та диплом I ст. в номінації «Найкращий підручник» у галузі знань «Архітектура» на I Міжнародному форумі «Інформаційне забезпечення у вищій школі» (Одеса, 2007) за монографію «Архітектура українського театру. Простір і дія». Також В. Проскураков — переможець національного конкурсу в галузі архітектури «Созидание» в номінації «Архітектор-педагог» (Одеса, 2003), лауреат премії ім. М. Островського в галузі архітектури та премій «Творення» і «Віра» в галузі архітектурної освіти. Ю. Джигіль — лауреат Всеукраїнського фестивалю «Архітектура і дизайн» (2001, 2002), переможець конкурсу Держбуду України на кращі збудовані об'єкти та споруди (2002), а також один із переможців Міжнародного конкурсу на забудову громадського центру житлового району «Сихів» у Львові (2008). Обласною премією в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури ім. І. Левинського у номінації «Архітектура» відзначені М. Ягольник (2001) та В. Шуляр (2006); лауреат і переможець конкурсів архітектурних та дизайнерських проєктів «ТПК Творчість+Якість» (Київ, 2006, 2007) та «Інтер-УЕАВ'07» (Київ, 2007) — Б. Гой.

За роки діяльності кафедри її працівники опублікували шість монографій, п'ять посібників, конспекти лекцій та більше 100 наукових статей. Із-поміж найвизначніших наукових видань відомі такі: «Архітектура українського театру. Простір і дія» (В. І. Проскураков, 2004), «Особливості архітектури Львова наприкінці XVIII — першої половини XIX ст.» (Х. І. Ковальчук, 2005), «Культурологія єврейського театру України в контексті часу, дії і архітектури» (В. І. Проскураков, Б. В. Гой, 2007), «Розрахункові та інструментальні методи оцінки природного освітлення середовища приміщень» (М. Б. Яців та ін., 2007), «Архітектурно-планувальні та соціальні принципи формування центрів вищої богословської освіти УГКЦ в Україні» (В. І. Проскураков, Р. З. Стецько, 2009).

Кафедра містобудування

Викладання теорії і практики містобудування розпочав у Львівській політехніці (тоді — Політехнічній школі) Ігнаци Дрекслер у 1913 р. До 1924 р. кафедра входила до складу транспортного (тоді — комунікаційного) факультету, а протягом 1925–1939 рр. перебувала у складі будівельного та архітектурного факультетів. У 1945–1970 рр. дисципліни містобудування викладали на кафедрі архітектурного проектування, яка входила до інженерно-будівельного факультету.

У 1971 р. кафедру містобудування відновлено у складі архітектурного факультету. У 1971–1983 рр. її очолював доц., к. арх. Андрій Рудницький, у 1983–1993 рр. — доц., к. арх. Богдан Посацький, а з 1993 р. кафедрою керує доц., к. арх. Юрій Криворучко.

Фундаментальний науковий напрям кафедри — «Планування і реконструкція міст і територій» та

Лекцію для магістрів проводить завідувач кафедри містобудування, головний архітектор Львова, доц. Ю. І. Криворучко

«Ландшафтна архітектура», що відповідає суспільній та економічній ситуації в країні.

Наукова діяльність проводиться за такими напрямками: актуальні проблеми розвитку Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Луцька, Рівного, Червонограда, Стрия, Хуста, малих історичних міст і поселень Західного регіону України. У 2006 р. викладачі кафедри А. П. Павлів та В. В. Дідик видали підручник «Планування міст».

Під керівництвом координатора теми «Сакральна архітектура в міській планувальній структурі» доц. Ю. І. Криворучка, засновника Міжнародної школи церковної архітектури, в роботі якої взяли участь понад 40 відомих професорів з України, США, Канади, Ірландії, Польщі, Франції, Німеччини, підготовлено монографії «Церковне будівництво Західної України» (В. Ярема), «Будівельні конструкції церков» (Г. Шевчук).

Активну наукову діяльність за напрямом «Ландшафтна архітектура» провадять викладачі кафедри Т. М. Максим'юк, С. П. Тупісь, В. В. Дідик, які на чолі із завідувачем кафедри Ю. І. Криворучком виконують науково-прикладні роботи і концептуально-пошукові проєкти ландшафтно-історичних комплексів, парків, відкритих територій. Виконані на замовлення управління архітектури Львівської

Колектив кафедри містобудування. Перший ряд зліва направо: доц. І. В. Русанова, проф. Б. С. Посацький, зав. каф. доц. Ю. І. Криворучко, ст. викл. Т. М. Максим'юк; другий ряд: асистент Н. В. Бобрун, зав. лаб. В. А. Васюченко, ст. викл. С. П. Тупісь, доц. Г. М. Шульга, доц. Г. Є. Бобош, доц. Ю. Я. Сабан, ст. викл. Є. І. Король, доц. Т. М. Мазур, доц. І. Я. Черняк, проф. М. М. Габрель, ст. викл. А. В. Гюблук, доц. Н. С. Соснова, інженер І. Б. Блинда, ст. викл. В. В. Дідик

міської ради проекти ландшафтно-історичного комплексу «Високий Замок», парку ім. І. Франка, розроблена ландшафтна карта Львова (Природно-ландшафтні основи розвитку Львова). У межах розробки цієї тематики доц. Н. С. Соснова підготувала розділ «Методика дослідження садибно-паркових комплексів Галичини кінця XVIII — початку XX ст.» до праці «Історичні архітектурно-містобудівні комплекси. Наукові методи дослідження» (за ред. проф. Г. П. Петришин).

«Просторове планування територій» є однією зі складових наукової діяльності кафедри, над якою працюють д. т. н., проф. М. М. Габрель та к. т. н., ст. викл. А. В. Гоблик. За їх участю та у співпраці з Інститутом регіональних досліджень виконана робота «Трансформація територіально-галузевої структури господарського комплексу Карпатського регіону» на замовлення Міністерства економіки НАН України. Тематика просторового планування відображена в монографії проф. М. М. Габреля «Просторова організація містобудівних систем», а також у посібнику для працівників органів місцевого самоврядування «Урбаністика сьогодні».

У 2007 р. на кафедрі створено наукову школу «Планування і реконструкція міст Західної України», якою до 2009 р. керував почесний професор «Львівської політехніки» А. М. Рудницький. Результатом роботи школи є наукові дослідження і проекти з планувальної організації міст і поселень західного регіону України. Проф. Б. С. Посацький видав підручник «Основи урбаністики» (I і II частини) та монографію «Простір міста і міська культура», яка у 2008 р. отримала грамоту Національної спілки архітекторів України. Інженерні аспекти планування міст відображені

Проект привокзальної площі як результат спільного українсько-австрійського студентського проекту «Львів–Відень», 2009 р.

в підручнику «Інженерний благоустрій територій», який підготували доц. І. В. Русанова та Г. М. Шульга.

У 2009 р. на кафедрі створено науково-дослідну лабораторію.

Міжнародна співпраця кафедри з фахівцями Австрії, Німеччини, Польщі, Чехії, Словаччини втілена у розробці наукової теми «Територіальне планування зон впливу транспортних коридорів України в умовах Євроінтеграції». У межах цієї теми виконано проект «Європейський коридор розвитку EA — C III Via Regia» за про-

рамою TACIS, який отримав міжнародний грант (керівник — Ю. І. Криворучко). До складу цього проекту увійшли наукові дослідження з територіальної організації та інфраструктури в зоні впливу транспортного коридору «Берлін–Київ» у межах Львівської області та трансформація планувальної структури Львова відповідно до європейських транспортних коридорів.

У 2008 р. кафедра була співорганізатором міжнародної конференції «Стратегічне планування та методи міського планування. Досвід інтеграційної політики та залучення у процеси планування представників соціально-економічної сфери».

Працівники кафедри продовжують розвивати творчі контакти із залученням студентів архітектурних шкіл Австрії та Німеччини. За угодою про творчу співпрацю з Технічним університетом м. Відня організовано міжнародний науково-практичний семінар «Міжнародний вокзальний комплекс у м. Львові» (2009 р.). Студенти кафедри «Містобудування» разом зі студентами університету Ліпше і Хюкстер брали участь у міжнародному воркшопі «Архітектура Євро-2012 у Львові».

Колектив кафедри також бере активну участь у міжнародних і державних конкурсах, у розробці концептуально-пошукових проектів з актуальної тематики, рецензуванні архітектурно-містобудівної документації.

Окрім традиційних лекцій, семінарів, консультацій, заліків та екзаменів, студенти у процесі навчання мають можливість здійснювати професійні екскурсії за кордон, виїзні проектні студії (міжнародні воркшопи у Львові у 1997–1999, в Ялті у 2000–2002, в Івано-Франківську у 2001, в Алушті у 2003–2004 рр. спільно з кафедрою містобудування Віденського технічного університету, у Хусті в 2005 р.), виконують курсові, дипломні та магістерські проекти за реальними замовленнями конкретних інвесторів, мають змогу оволодіти комп'ютерним проектуванням та візуалізацією архітектурних, урбаністичних, ландшафтних та дизайнерських об'єктів.

*Колектив кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів.
Зліва направо: 1 ряд — доц. К. Присяжний, к. арх., ст. викл. В. Федик, зав. каф., д. арх., проф. М. Бевз, к. арх., ст. викл. А. Мартинюк-Медвецька;
2 ряд — к. арх., доц. О. Рибчинський, доц. Ю. Дубик, к. арх., доц. Р. Гнідець, к. арх., ст. викл. Л. Чень, к. арх., доц. Ю. Діба, д. іст. наук, проф. М. Долинська;
3-й ряд — лаб. Р. Серецелевич, ст. лаб. А. Котлярчук, к. т. н., доц. М. Демків, к. арх., доц. Ю. Лукомський, к. арх., ас. І. Бокало.*

Кафедра реставрації та реконструкції архітектурних комплексів

Науковий напрям кафедри — розвиток теорії і практики регенерації та реконструкції історичних містобудівних комплексів, реставрації архітектурних об'єктів та творів мистецтва; архітектурно-містобудівна і мистецька спадщина, розвиток методів її дослідження, збереження і використання в сучасних умовах.

В організації наукової діяльності, як і навчального процесу, кафедра зорієнтована на поєднання двох головних реставраційних предметних напрямів — архітектурного і мистецького, активно розвивається новий для вітчизняної архітектурної науки науковий напрям — дослідження проблем збереження і реставрації містобудівних пам'яток.

У науковій роботі кафедри поєднано фундаментальні теоретичні дослідження та прикладні розробки. Для реалізації такого підходу з 1997 р. при кафедрі діє науково-дослідна лабораторія з регенерації заповідних архітектурних комплексів історичних міст України (НДЛ-104 НУЛП). Результати теоретичних досліджень лабораторії та дисертаційні розробки впроваджуються на практиці.

Із 1995 р. формується наукова школа, в якій розвивається дослідницька тема «Методологічні та практичні проблеми регенерації історичних архітектурно-містобудівних комплексів». Діяльність школи тісно пов'язана з розробками НДЛ-104. Керує нею доктор архітектури, професор Микола Бевз. Наукові дослідження охоплюють усі історичні міста Західної України. Внаслідок наукових та науково-проектних розробок спеціалістів у Західному регіоні відкрито два нових історико-культурних заповідники — у містах Бережани та Белз, обґрунтовано відкриття ще двох заповідників у містах Бучачі та Підгайцях. За останні п'ять років у тісній співпраці з органами міської влади розроблялася науково-проектна документація для багатьох історичних міст — Белза, Жидачева, Дубна, Івано-Франківська, Комарно, Рогатина, Бучача, Угнова, Варяжа, Тартакова, Підкаменя та ін.

Серед представників наукової школи (які працюють на кафедрі або в регіональних інститутах) — д. іст. н., проф. Маріяна Долинська, доценти, кандидати архітектурних наук Юрій Діба, Юрій Лукомський, Василь Петрик, Олег Рибчинський, Олена Стасюк; кандидати наук Роман Могитич, Зоряна Лукомська, доцент Юрій Дубик, старші викладачі Алла Мартинюк, Оксана Байцар-Артеменко. У 2000–2009 рр. захищено 10 кандидатських

М. Бевз і партнери. Проект реконструкції м. Жовква

дисертацій та дві докторські, видана друком колективна монографія «Архітектура Львова. Час і стилі» (Львів: Центр Європи, 2008. — 700 с.).

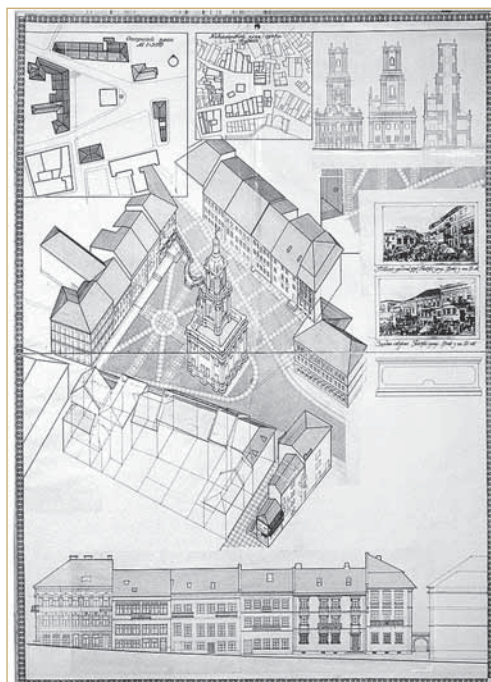
Кафедра є провідним науковим та навчальним закладом архітектурно-реставраційного профілю в Україні. На кафедрі та в науково-дослідній лабораторії розробляються такі основні наукові теми:

- наукові дослідження архітектурно-мистецької спадщини, насамперед у Західній Україні, написання наукових праць із цих питань (щорічно публікується приблизно 30–40 наукових статей, видаються друком два спеціалізовані наукові збірники);

- проведення наукових конференцій та науково-методичних нарад із питань дослідження та охорони архітектурної спадщини (із 1992 р. проведено 8 міжнародних конференцій та 15 семінарів, у 2009 р. — 1 міжнародна конференція та 4 міжнародні наукові семінари за участю спеціалістів Польщі, США та Німеччини);

- розробка науково-методичних рекомендацій та посібників із вивчення, охорони та реставрації і регенерації пам'яток архітектури та історичного середовища населених пунктів Західної України (з 2000 р. видано 12 розробок, зокрема навчальний посібник «Архітектура українських церков. Конструкція та форма»);

- налагодження широких міжнародних та внутрішньодержавних наукових зв'язків, участь у міжнародних науково-дослідних програмах та семінарах (угоди про співпрацю з навчальними закладами Польщі, Німеччини, Австрії, США). Кафедра співпрацює з Українським національним комітетом ІКОМОС, Фондацією ім. Фулбрайта в Україні, Центром документації і досліджень пам'яток (Варшава, Польща), з дирекціями історико-культурних заповідників та музеїв у Західній Україні, з міськими радами Бучача, Жидачева,

Проект відбудови ратуші і ринкової площі в Бучачі. НДЛ-104

Комарно, Дубна, Клевая, Підгайців, Сокаля, Івано-Франківська, Бродів, Підкаменя;

– виконання проектів наукової реставрації, регенерації пам'яток архітектури і творів мистецтва, історичних містобудівних комплексів і ансамблів, реконструкція історичних архітектурних об'єктів. За участю студентів 4–6 курсів виконуються курсові та дипломні роботи, щорічно виконуються науково-проектні роботи в НДЛ-104. Останніми роками здійснюються реставраційні роботи пам'яток архітектури міст Белз, Угнів, Жидачів (Львівської обл.), Дубно, Клевая (Рівненської обл.), Підгайці, Бережани (Тернопільської обл.), Галич (Івано-Франківської обл.);

– робота у галузі підвищення кваліфікації викладачів кафедри та робота над підготовкою дисертацій (із 2000 р. працівники кафедри захистили 2 докторські та 7 кандидатських дисертацій; 75% викладачів мають наукові ступені). Підготовкою аспірантів керують проф. М. Бевз (під його керівництвом захищено 9 кандидатських дисертацій), доц. М. Демків (2 дисертації), доц. Ю. Діба, доц. О. Рибчинський. Зараз на кафедрі виконуються дисертаційні дослідження на теми оборонної архітектури XVI–XVIII ст. у містах Галичини, методики реставрації дерев'яної наскельної архітектури західних областей України (на прикладі комплексів в Уричі, Бубнищі, Підкамені), архітектури дерев'яних сакральних об'єктів латинського обряду Галичини кінця XVIII — першої половини XX ст., архітектури історичних промислових будівель і споруд, замки у просторово-розпланувальній структурі міст XVII–XVIII ст.;

– проведення курсів із підвищення кваліфікації у галузі реставрації. Така робота здійснюється на кафедрі у співпраці з дирекцією історико-архітектурного заповідника у Жовкві. На підставі угоди між НУЛП та дирекцією історико-архітектурного заповідника тут у 2007 р. створено «Реставраційний центр у місті Жовкві». Налагоджено також співпрацю з кількома закордонними партнерами. За її результатами у 2008–2009 рр. проведено 6 курсів із підвищення кваліфікації в галузі реставрації на навчальній базі кафедри в НУЛП. Сьогодні Львівська політехніка — єдиний заклад, де можна отримати диплом про підвищення кваліфікації у галузі архітектурної реставрації.

Систематичні наукові дослідження на кафедрі здійснюються за окремими підтемами, що пройшли державну реєстрацію: «Методологія регенерації історичних містобудівних комплексів» (проф. М. В. Бевз), «Формування і розвиток території міст і містечок Галичини, які функціонували на магдебурзькому праві» (проф. М. Л. Долинська), «Дослідження особливостей формування архітектури українських церков та їх виявлення у сучасному храмуванні» (доц. Р. Б. Гнідець), «Історико-архітектурні опорні плани міст і сіл Галичини — оцінка забудови, обстеження ландшафту та дослідження трансформації планування на різних етапах історичного розвитку» (ст. викл. В. Д. Федик), «Проекти регенерації міст та містечок Галичини, архітектура забудови ринкових площ, архітектура будівель ратуш у містах» (доц. О. В. Рибчинський), «Дослідження архітектурно-предметного середовища громадських та житлових будівель Львова кін. XIX — поч. XX ст. Інвентаризація пам'яток архітектури і мистецтва. Проблеми реставрації творів мистецтва» (доц. О. С. Стасюк), «Методики опрацювання науково-дослідних, передпроектних, проектних

Кафедра реконструкції і реставрації архітектурних комплексів.
Дипломна робота (фрагмент)

робіт для пам'яток архітектури» (доц. Ю. Я. Дубик), «Формування сакральної архітектури України-Руси. Проблематика становлення традицій християнського храмування на території України. Архітектурна творчість у висвітленні писемних та зображальних пам'яток X–XIII ст.» (доц. Ю. Р. Діба), «Методика архітектурно-археологічних досліджень втраченої забудови та пам'яток архітектури на території історичних міст України» (доц. Ю. В. Лукомський, доц. В. М. Петрик), «Історико-архітектурні дослідження забудови XV–XIX ст. міст України» (ст. викл. А. М. Мартинюк-Медвецька), «Дослідження архітектурно-просторової організації Василянських монастирських комплексів та ансамблів XVII–XX ст.» (ст. викл. Л. Я. Чень), «Дослідження особливостей архітектури втрачених споруд» (асист. І. Є. Бокало).

Враховуючи специфіку виконання наукових експериментальних досліджень, на кафедрі сформовано тимчасові творчі колективи, які займаються вивченням найактуальніших проблем:

- історичне формування містобудівних комплексів Західного регіону України та проблеми їх збереження і регенерації;
- історія розвитку архітектури Західного регіону України;
- збереження архітектурної спадщини в Україні в сучасних умовах;
- інвентаризація та обміри пам'яток архітектури й цінних будівель і споруд Західного регіону України;
- застосування нових технологій у реставрації, архітектурному реставраційному проектуванні, інвентаризації та паспортизації пам'яток;
- реставрація творів мистецтва з натурального та штучного каменю.

У 1993 р. кафедра виступила ініціатором внесення міста Львова до Списку пам'яток Світової спадщини ЮНЕСКО. На кафедрі було утворено комітет, який організував два міжнародні семінари з підготовки номінаційного подання у Центр Світової спадщини. Згодом, у 1995 р., спеціалісти кафедри працювали в організаційному комітеті міської ради Львова із проведення низки наукових заходів для підготовки подання історичного центру міста у Список ЮНЕСКО. Зокрема, було проведено велику міжнародну конференцію

і видано два збірники матеріалів з оцінки історичної архітектури Львова. Ця робота звершилася у 1998 р. вписанням історичного центру міста у список пам'яток світової спадщини ЮНЕСКО під № 976.

Із 2002 р. на кафедрі розпочато науково-організаційну роботу із внесення до списку пам'яток Світової спадщини ЮНЕСКО групи дерев'яних церков Карпатського регіону. З українського боку керівником підготовчої стадії робіт транскордонного подання виступав професор Микола Бевз. У складі робочої групи працює доц. Ю. Дубик.

Кафедра постійно представляє наукові та науково-проектні розробки на міжнародні та державні виставки і конкурси. Магістерські роботи студентів щороку відзначаються преміями та дипломами на Міжнародному конкурсі дипломних проєктів із реставрації, який проводиться під егідою міжнародного комітету ICOMOS у Варшаві. Спільно із Товариством шанувальників фортець і палаців у квітні-травні 2004 р. працівники кафедри організували велику виставку «Архітектура мілітаріс. Оборонна архітектура в дослідженнях і проєктах реставрації» (Львівська галерея мистецтва).

У фондах кафедри зберігаються інвентарні картки більш ніж 1,5 тис. історичних архітектурних споруд міст та поселень західних областей України, які можуть бути використані для ідентифікації культурної цінності цих будівель під час визначення їх майнової вартості, реконструкції та прийняття рішень щодо внесення до Реєстру об'єктів культурної спадщини. На кафедрі також зберігається велика колекція історичних автентичних будівельних матеріалів та архітектурних елементів із цінних споруд та пам'яток архітектури, які наразі здебільшого втрачені.

Кафедра співпрацює із Малою технічною академією при НУ «Львівська політехніка, де відбуваються наукові дослідження із залученням учнівської молоді.

Кафедра архітектурних конструкцій

Науковий напрям досліджень кафедри архітектурних конструкцій — «Дослідження конструкцій будинків і споруд, архітектурно-будівельної фізики та кліматології, аеродинаміки й енергозаощадження в будівлях» — належить до пріоритетного напрямку розвитку науки і техніки України «Новітні технології та ресурсозберігаючі технології в енергетиці, промисловості та агропромисловому комплексі».

На кафедрі з 2002 року розвивається науковий напрям «Дослідження аеродинамічних і кліматичних навантажень та впливів для оцінювання надійності будівель та споруд», засновником і керівником якого є доктор технічних наук, професор Роман Іванович Кінаш. У межах цього напрямку працює 8 кандидатів наук, серед них — к. т. н., доцент М. О. Бродський, к. т. н., доцент Д. Г. Гладишев, к. арх., доцент Г. В. Казаков, к. т. н., доцент Ю. В. Петренко, доцент О. М. Печеник, к. т. н.,

доцент З. М. Рутковський, к. арх., доцент Л. О. Шулдан, к. арх. В. В. Базилевич.

З 2002 року кафедрою керує к. т. н., професор Р. І. Кінаш. Із цього часу інтенсифікується робота науково-дослідної лабораторії НДЛ-31 кафедри.

Питання теплопередачі, повітропроникності і вологісного стану конструкцій, питання звукоізоляції, а також акустики, інсоляції і світлотехніки є предметом дослідження «Архітектурно-будівельної фізики», яким займається кафедра. Крім того, працівниками кафедри виконуються дослідження фізичних явищ і процесів у конструкціях будинків, пов'язаних із переносом тепла, звуку і світла, а також із процесами поширення звуку і світла в приміщеннях будинків.

Наукова діяльність кафедри проводиться у тісній співпраці з Київським національним університетом будівництва і архітектури, Одеською державною академією будівництва і архітектури, Донбаською національною академією будівництва і архітектури, Віденським технічним університетом (Австрія), Кошицьким технічним університетом (Словаччина), Варшавською, Гданьською, Люблінською та Краківською політехніками (Республіка Польща). У 1997 р. кафедра брала участь у семінарі з енергозбереження в будівництві й архітектурі за міжнародною програмою Tasic (проект Tasic EJЖ 9506).

В середині 1998 р. кафедра організувала та провела науково-технічну конференцію «Енергія, житло, екологія» за участю німецьких, російських, польських, словацьких, чеських спеціалістів. Обмін досвідом сприяв розробці на кафедрі нових перспективних науково-дослідних напрямів.

У вересні 2002 р. та травні 2006 р. кафедрою проводились II і III Міжнародні науково-технічні конференції «Проблеми технічної метеорології».

Для вирішення проблем заощадження енергії на кафедрі досліджується використання садів-веранд в об'ємно-просторовій структурі індивідуальних житлових будинків.

Колектив кафедри архітектурних конструкцій. Сидять зліва направо: інженер Л. І. Лісних, доцент Л. О. Шулдан, старший лаборант І. Є. Давіденко. Стоять зліва направо: завідувач лабораторії І. В. Стасевич, доцент Д. Г. Гладишев, завідувач кафедри професор Р. І. Кінаш, доцент Ю. В. Петренко, старший викладач В. П. Лагуш, старший викладач Е. А. Нестерович, доцент О. М. Печеник, доцент З. М. Рутковський, завідувач лабораторії В. В. Задорожний, доцент М. О. Бродський, доцент Г. В. Казаков, асистент А. Р. Вачко

Поєднання комбінованої системи тепlopостачання, що включає енергію сонця, з удосконаленням об'ємно-планувальних і конструктивних рішень використано в побудованому у Львові індивідуальному 5-поверховому будинку. Проект цього будинку розроблено у співпраці з кафедрою тепло-, газопостачання та вентиляції. Досліджується також зменшення витрат тепла в будинку за рахунок належного поєднання найрізноманітніших архітектурних засобів регулювання температурно-вологісного режиму: планування будинку, його орієнтації, тривалості інсоляції приміщень, природної вентиляції. Окремим напрямом науково-дослідної та проектної роботи на кафедрі є вдосконалення архітектурно-містобудівних рішень шляхом впровадження експлуатованих дахів та мансард в умовах історично сформованого архітектурно-просторового середовища міста Львова.

На кафедрі розроблено сучасну методику виявлення і якісної оцінки тепловтрат архітектурно-будівельних об'єктів методом інфрачервоної інспекції та дефектоскопії за допомогою тепловізора, спроектованого і виготовленого науководослідним інститутом ЕЛВІТ Національного університету «Львівська політехніка». При кафедрі (разом із НДКІ ЕЛВІТ) створюється міжкафедральна лабораторія для архітектурного, будівельного, теплотехнічного, електроенергетичного, електромеханічного й економічного факультетів; військового, міжгалузевого інститутів Національного університету «Львівська політехніка». Підготовка спеціалістів та робота центру комплексних досліджень дозволить проведення забудови Львова на сучасному рівні та сучасними методами.

Державним відділом сертифікації і стандартизації атестовано кафедральну науково-дослідну лабораторію НДЛ-31, яка виконує численні експертизи з архітектурно-будівельної фізики, пов'язані з питаннями звукоізоляції, теплоізоляції, а також акустики і світлотехніки. Окрім цього, використовуючи науковий потенціал кафедри, лабораторія виконує обстеження тримкості конструкцій будинків і споруд і розробляє обґрунтовані проектні вирішення об'єктів незавершеного будівництва і тих, що підлягають реконструкції. Характерними прикладами таких об'єктів є реконструкція і функціональне перепрофілювання будинку на площі Ринок, № 26 у центрі Львова, а також школа на 160 місць у с. Ланівка Стрийського району Львівської області.

Найближчими перспективами розвитку наукової діяльності працівників кафедри під керівництвом проф. Р. І. Кінаша є:

1. Підвищення якості будівництва на основі впровадження ефективних тримних і огорожувальних

конструкцій житлових, громадських і промислових будинків та вивчення галузей їх використання, класифікації та ролі у формуванні об'ємно-планувального і архітектурно-художнього вирішення об'єктів.

2. Дослідження надійності будівель та споруд, мілливості кліматичних навантажень і впливів технічної метеорології.

3. Розробка методик та проведення аеродинамічних досліджень моделей будівель та споруд (аеродинамічні дослідження впливу вітрового навантаження на легкі оболонкові дахові покриття спортивних і видовищно-виставкових споруд, а також аеродинамічної інтерференції).

4. Експериментально-теоретичні дослідження впливу кліматичних та аеродинамічних навантажень на легкі спортові великопротітні покриття громадських будівель і спортивних споруд, а також пошук їх оптимальних форм.

5. Наукове обґрунтування застосування в будівництві таких матеріалів і конструкцій, а також вибору таких розмірів і форми приміщення, які б забезпечили оптимальні температурно-вологісні, акустичні і світлотехнічні умови в приміщеннях відповідно до їх функціонального призначення.

6. Участь у розробці національної програми енергоощадження.

7. Обстеження об'єктів, що реконструюються, і експертиза проектів об'єктів нового будівництва з розробкою регламентів з енергоощадження.

8. Створення регіонального енергетичного менеджменту в архітектурі.

9. Стажування та підвищення кваліфікації в галузі енергоощадних технологій в архітектурі і будівництві, а також впливу газового середовища на якісні параметри внутрішнього комфорту.

10. Дослідження в галузі:

– діагностики і класифікації тепловтрат реконструйованих та новозбудованих об'єктів;

– інсоляції будинків існуючої забудови при будівництві в ній нових об'єктів;

– впливу підвищеної концентрації газу радону (Rn) та відносної вологості на функціональні параметри штучного матеріального середовища;

– тестування матеріалів для виготовлення нових конструкцій і використання в конструкціях існуючих будинків з розробкою необхідних заходів проти радіоактивного опромінення радоном;

– обстеження та посилення огорожувальних та тримних конструкцій будинків, що підлягають реконструкції.

Студенти кафедри дизайну та основ архітектури за роботою